YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
7 päivänä helmikuuta 1979 *

Asiassa 136/78,

jonka Cour d'appel de Colmar on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa

Ministère public (syyttäjä)

vastaan

Vincent Auer, kotipaikka Mulhouse,

asianomistajat

Ordre national des vétérinaires de France (eläinlääkärien kansallinen järjestö)

ja

Syndicat national des vétérinaires (eläinlääkärien kansallinen ammattiliitto),

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 52 ja 57 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat J. Mertens de Wilmars ja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco ja A. Touffait,

julkisasiamies: J.-P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour d'appel de Colmar on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 9.5.1978 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.6.1978, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Jos henkilöä, joka on saanut oikeuden harjoittaa eläinlääkärin ammattia Euroopan yhteisön jäsenvaltiossa ja joka sen jälkeen on saanut toisen jäsenvaltion kansalaisuuden, kielletään harjoittamasta mainittua ammattia uudessa valtiossa, onko kyseessä Rooman sopimuksen 52 artiklassa ja itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen osalta 57 artiklassa määrätyn sijoittautumisvapauden rajoitus?"

2 Kysymys on esitetty rikosoikeudenkäynnissä, joka on koskenut muun ohessa laitonta eläinlääketieteen harjoittamista Ranskassa.

3 Syytetty, alunperin Itävallan kansalainen, on opiskellut eläinlääketiedettä ensin Wienissä (Itävalta), sen jälkeen Lyonissa ja lopuksi Parman yliopistossa, josta hän on saanut 1.12.1956 todistuksen eläinlääketieteen yliopistotutkinnosta (laurea in medicina veterinaria) ja 11.3.1957 väliaikaisen todistuksen kelpoisuudesta eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen. Viimeksi mainitun todistuksen on antanut Parman yliopiston yhteyteen perustettu lautakunta.

4 Todistus on annettu hänelle 8.12.1956 annetun Italian lain siirtymäsäännösten nojalla. Kyseisen lain mukaan eläinlääkärin ammatin harjoittaminen edellyttää vastedes eläinlääketieteen yliopistotutkinnon suorittamisen lisäksi valtiollisen kokeen suorittamista. Ennen lain voimaan tuloa saatujen tutkintotodistusten haltijat on kuitenkin vapautettu viimeksi mainitusta kokeesta, jos he osoittavat väliaikaisen kelpoisuustodistuksen, jonka tätä varten yliopistojen yhteyteen erityisesti perustetut lautakunnat antavat.

5 Asianomainen henkilö on sijoittautunut Ranskaan ja saanut 4.10.1961 Ranskan kansalaisuuden. Hän on pyytänyt useaan otteeseen, että häneen sovellettaisiin Ranskan kansalaisuuden saaneiden eläinlääkäreiden tai sellaisten eläinlääkäreiden, joille Ranskan kansalaisuus on palautettu, eläinlääketieteen ja -kirurgian harjoittamisesta 27.11.1962 annetun Ranskan asetuksen nro 62-1481 (JO RF, 7.12.1962, s. 12014) säännöksiä.

6 Kyseisen asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan lupa eläinlääketieteen ja -kirurgian harjoittamiseen voidaan myöntää maatalousministerin asetuksella eläinlääkäreille, jotka ovat saaneet Ranskan kansalaisuuden tai joille se on palautettu ja joilla ei ole *Code rural*in 340 §:ssä tarkoitettua valtiollista yliopistotutkintoa.

7 Saman asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädetään, että maatalousministerin koolle kutsuma lautakunta tarkastelee esitettyjä todistuksia ja antaa lausuntonsa hakijoiden ammatillisesta kelpoisuudesta ja kunniallisuudesta. Asetuksen 3 §:ssä säädetään, ettei lupaa voida myöntää asianomaisille, jollei heillä ole tiettyjä nimeltä mainittuja ranskalaisia tutkintotodistuksia tai "ulkomailla suoritettua eläinlääkärin tutkintoa, jonka vastaavuuden ranskalaisen tutkinnon kanssa edellä 1 §:ssä perustettu tutkintolautakunta vahvistaa".

8 Koska toimivaltainen lautakunta on katsonut, ettei se voi tunnustaa eläinlääkärin ammatin harjoittamista varten syytetyn esittämän tutkintotodistuksen vastaavuutta ranskalaisen tutkintotodistuksen kanssa, syytetyn toistuvat hakemukset on hylätty. Syytetty on tästä huolimatta harjoittanut eläinlääketiedettä, mistä johtuen häntä vastaan on nostettu syyte.

9 Esitetyssä kysymyksessä tiedustellaan pääasiallisesti, onko asianomainen voinut yhteisön oikeuden sijoittautumisvapautta koskevien säännösten perusteella, sellaisina kuin ne ovat olleet voimassa asian käsittelyn kohteena kansallisessa tuomioistuimessa olevien tosiseikkojen tapahtumishetkellä, vedota Ranskassa oikeuksiinsa harjoittaa Italiassa hankkimaansa eläinlääkärin ammattia.

10 Kansallisen tuomioistuimen tarkoittama tilanne koskee luonnollista henkilöä, joka on sen jäsenvaltion kansalainen, jossa hän tosiasiallisesti asuu, ja joka vetoaa perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskeviin määräyksiin saadakseen luvan harjoittaa kyseisessä valtiossa eläinlääkärin ammattia, vaikka hänellä ei olekaan tätä tarkoitusta varten maan omilta kansalaisilta vaadittuja tutkintotodistuksia, vaan toisessa jäsenvaltiossa hankitut sellaiset tutkintotodistukset ja todistukset, joiden perusteella hän voisi harjoittaa kyseistä ammattia tuossa toisessa jäsenvaltiossa.

11 On myös täsmennettävä, että kysymyksessä tarkoitetaan tilannetta sellaisena kuin se on ollut ajankohtana, jolloin perustamissopimuksen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevan 57 artiklan 1 kohtaa ei vielä sovellettu eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen.

12 Kyseistä alaa on edellä mainitun ajankohdan jälkeen säännelty tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1978 annetulla neuvoston direktiivillä 78/1026/ETY (EYVL L 362, s. 1), jota on täydennetty eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta samana ajankohtana annetulla neuvoston direktiivillä 78/1027/ETY (EYVL L 362, s. 7).

13 Ensin mainitun direktiivin 18 artiklan ja viimeksi mainitun direktiivin 3 artiklan mukaan jäsenvaltioilla on käytettävissään direktiivin tiedoksi antamisesta alkaen kahden vuoden määräaika toteuttaakseen direktiivin noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

14 Näin ollen on syytä tarkastella, ovatko sijoittautumisvaltion kansalaiset voineet vedota ja missä määrin perustamissopimuksen 52 ja 57 artiklaan käsiteltävänä olevana ajanjaksona edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa.

15 Kyseisiä määräyksiä on tulkittava ottaen huomioon niiden paikka perustamissopimuksen yleisessä rakenteessa ja perustamissopimuksen tavoitteet.

16 Perustamissopimuksen 3 artiklan mukaan yhteismarkkinoiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy muun ohessa henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen.

17 Perustamissopimuksen 7 artiklan mukaan kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä perustamissopimuksen soveltamisalalla.

18 Henkilöiden vapaan liikkuvuuden tavoitteena on näin ollen edistää sellaisten yhteismarkkinoiden toteuttamista, joilla jäsenvaltioiden kansalaisilla on mahdollisuus harjoittaa taloudellista toimintaansa sijoittautumalla mille tahansa yhteisön alueelle tai tarjoamalla siellä palveluja.

19 Sijoittautumisvapaus toteutetaan ensiksi perustamissopimuksen 52 artiklassa, jossa määrätään, että "siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle", sekä että tähän sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia "niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia".

20 Siltä osin kuin 52 artiklan tarkoituksena on varmistaa siirtymäkauden päättyessä kansallinen kohtelu ja sen välitön oikeusvaikutus, artikla koskee kussakin jäsenvaltiossa ainoastaan toisten jäsenvaltioiden kansalaisia, ja voi koskeakin ainoastaan heitä, koska siinä tarkoitettuja sääntöjä sovelletaan jo määritelmän mukaan vastaanottajamaana olevan jäsenvaltion kansalaisiin.

21 Perustamissopimuksen 54 ja 57 artiklasta kuitenkin johtuu, ettei sijoittautumisvapautta täysimääräisesti varmisteta pelkästään soveltamalla kansallisen kohtelun sääntöä, koska tämä soveltaminen jättää ennalleen kaikki muut esteet paitsi vastaanottajavaltion kansalaisuuden puuttumisesta ja erityisesti eri valtioiden kansallisessa lainsäädännössä asianmukaisen ammatillisen pätevyyden saavuttamisesta säädettyjen edellytysten eroista johtuvat esteet.

22 Sijoittautumisvapauden täysimääräiseksi varmistamiseksi perustamissopimuksen 54 artiklassa määrätään, että neuvosto hyväksyy yleisen toimintaohjelman kyseistä vapautta koskevien rajoitusten poistamiseksi, ja 57 artiklassa määrätään muun ohessa, että neuvosto antaa direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta.

23 Perustamissopimuksen 54 ja 63 artiklan täytäntöön panemiseksi 18.12.1961 hyväksyttyjen yleisten toimintaohjelmien (EYVL 1962, s. 32 ja s. 36) sekä niiden toteuttamiseksi annettujen direktiivien yleisestä rakenteesta johtuu, että sijoittautumisen ja palvelujen vapauttamista koskevien toimenpiteiden henkilöllinen soveltamisala määritetään aina erottelematta kansalaisuuden perusteella niitä, joita asia koskee.

24 Edellä esitetty käsitys, erityisesti siltä osin kuin siinä tarkoitetaan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen vaikutuksia, on perustamissopimuksen 7 artiklan mukainen. Kyseisen artiklan mukaan perustamissopimuksen soveltamisalalla on kiellettyä kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä.

25 Eläinlääkärin ammatin harjoittamisen osalta kyseinen käsitys on täysimääräisesti vahvistettu julistuksessa, joka koskee niiden määrittelemistä, joille direktiiveillä annetaan oikeuksia, ja joka on otettu neuvoston sen istunnon pöytäkirjaan, jonka aikana eläinlääkärin toimintaa koskevien tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja tätä toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetut direktiivit annettiin.

26 Kyseisessä julkilausumassa todetaan, että "neuvosto muistuttaa, että sijoittautumisvapaus, erityisesti yhteisön muissa jäsenvaltioissa saatujen tutkintotodistusten haltijoiden osalta, on varmistettava toisten jäsenvaltioiden kansalaisille samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omille kansalaisille, mikä on sitä paitsi tilanne muiden direktiivien osalta".

27 Esitetyn kysymyksen sanamuodosta ja kansallisen tuomioistuimen päätöksen perusteluista käy ilmi, että kansallinen tuomioistuin tiedustelee myös, vaikuttaako vastaukseen se, että asianosainen on saanut Ranskan kansalaisuuden vasta saatuaan italialaiset tutkintotodistukset ja muut todistukset, joihin hän vetoaa.

28 Perustamissopimuksen yhdessäkään määräyksessä ei sallita perustamissopimuksen soveltamisalalla jäsenvaltion kansalaisten eriarvoista kohtelua sen mukaan, milloin tai miten nämä ovat kyseisen valtion kansalaisuuden saaneet, jos heillä yhteisön oikeuden säännöksiin tai määräyksiin vedotessaan on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus ja jos he täyttävät siinä oikeussäännössä, johon he vetoavat, asetetut muut edellytykset.

29 Arvioitaessa jäsenvaltion kansalaisen oikeuksia sekä ennen kyseisissä direktiiveissä säädettyä aikaa että sen jälkeen, ajankohdalla, jona hän on saanut jäsenvaltion kansalaisuuden, ei ole merkitystä, jos hänellä on kyseinen kansalaisuus hänen vedotessaan niihin yhteisön oikeuden säännöksiin tai määräyksiin, joiden soveltamisen edellytyksenä on jäsenvaltion kansalaisuus.

30 Edellä esitetystä seuraa, että perustamissopimuksen 52 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltioiden kansalaiset eivät voi ajankohtaa, johon mennessä jäsenvaltioiden on täytynyt toteuttaa 18.12.1978 annettujen neuvoston direktiivien 78/1026/ETY ja 78/1027/ETY noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet, edeltävän ajankohdan osalta vedota kyseiseen artiklaan harjoittaakseen eläinlääkärin ammattia kyseisessä jäsenvaltiossa muilla kuin kansallisessa lainsäädännössä säädetyillä edellytyksillä.

31 Annettu vastaus ei estä edellä mainittujen direktiivien oikeusvaikutuksia siitä hetkestä alkaen, jona jäsenvaltioiden on niitä noudatettava.

Oikeudenkäyntikulut

32 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

20 Pääasian asianosaisten osalta käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Cour d'appel de Colmarin 9.5.1978 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Perustamissopimuksen 52 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltioiden kansalaiset eivät voi ajankohtaa, johon mennessä jäsenvaltioiden on täytynyt toteuttaa 18.12.1978 annettujen neuvoston direktiivien 78/1026/ETY ja 78/1027/ETY noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet, edeltävän ajankohdan osalta vedota kyseiseen artiklaan harjoittaakseen eläinlääkärin ammattia kyseisessä jäsenvaltiossa muilla kuin kansallisessa lainsäädännössä säädetyillä edellytyksillä.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä helmikuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti